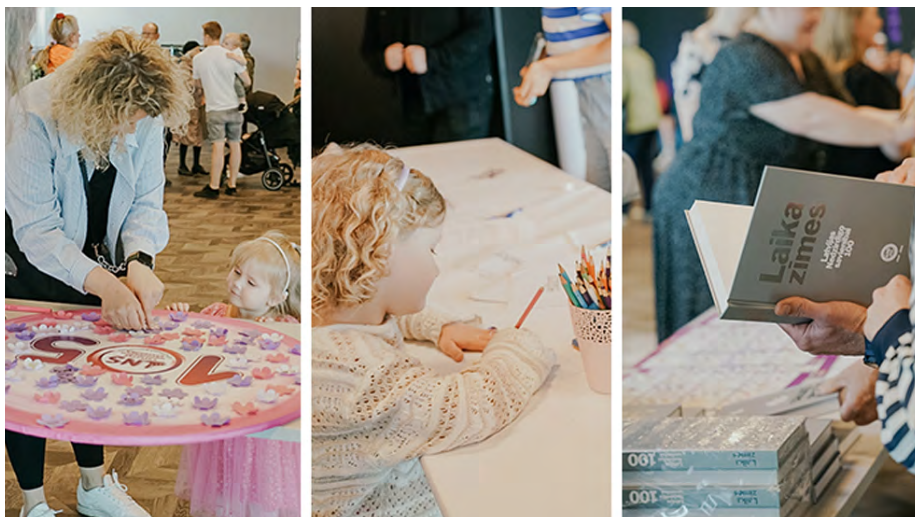

LNS 105 GADU JUBILEJAS SVINĪBAS: "ZĪMJU VALODA - MŪSU LEPNUMS, CEĻŠ UN LAIKS"

Šī gada 7. jūnijā konferenču centrā "ATTA CENTRE" notika nozīmīgs notikums Latvijas Nedzirdīgo savienības dzīvē – 105 gadu jubilejas svinības ar devīzi "Zīmju valoda – mūsu lepnums, ceļš un laiks". Šajos svētkos tika izcelts nedzirdīgo kopienas spēks, bagātā vēsture, tradīcijas un kultūra.

Darbnīcas un iepazīšanās ar LNS pakalpojumiem

Pasākuma diena sākās ar daudzveidīgām radošajām darbnīcām, kas deva iespēju apmeklētājiem tuvāk iepazīties ar LNS darbu un pakalpojumiem. Savas aktivitātes piedāvāja LNS Jauniešu centrs, LNS Surdotehniskās palīdzības centrs un LNS Kopienas centrs. Tika izveidota arī Zīmju valodas darbnīca. Ikviens varēja uzzināt par jaunumiem zīmju valodas attīstībā, izmēģināt dažādas aktivitātes, saņemt konsultācijas un uzdot interesējošos jautājumus.

Turpinājums 5. lpp.

EIROPAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS SEMINĀRS UN ĢENERĀLĀ ASAMBLEJA VARŠAVĀ

Maija nogalē LNS prezidents Edgars Vorsklovs kopā ar viceprezidentu Ivaru Kalniņu un delegātiem no vēl 29 valstīm piedalījās Eiropas Nedzirdīgo savienības seminārā un Ģenerālajā asamblejā, kas notika Varšavā. Rakstā – galvenie lēmumi, Polijas pieredze un tas, ko no šīs vizītes var iegūt Latvijas nedzirdīgo kopiena.

Turpinājums 3. lpp.

ŠAJĀ NUMURĀ LASIET

- AKTUALITĀTES
- EUD
- LNS - 105
- BIEDRĪBU ZIŅAS
- JUBILEJA
- KULTŪRA
- LNS GODA BIEDRS
- SADARBĪBA
- IZGLĪTĪBA
- POLITIKA

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBĀ

LNS VALDES LĒMUMI

2025. gada 29. maija valdes sēdē pieņemtie lēmumi

Apstiprināts "LNS Surdotehniskās palīdzības centra" gada pārskats

LNS valde apstiprināja SIA "LNS Surdotehniskās palīdzības centrs" 2024. gada pārskatu. Valde lēma peļņu atstāt nesadalītu, kā arī apstiprināja pārskata pielikumu.

Pieņemts lēmums par valdes locekles prēmēšanu

Pamatojoties uz pozitīvo darba rezultātu izvērtējumu, valde nolēma piešķirt SIA "LNS Surdotehniskās palīdzības centrs" valdes locekļiem Inesei Immurei prēmiju līdz 75 % apmērā no mēnešalgas. Prēmija tiks izmaksāta no kapitālsabiedrības budžetā šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem.

Pilnvarojums dalībai EUDY pasākumā Nīderlandē

Valde pilnvaroja LNS Jauniešu centra vadītāju Emīliju Balodi un padomes locekli Amandu Aneti Intsoni pārstāvēt LNS Jauniešu centru Eiropas Nedzirdīgo savienības jauniešu savienības seminārā un ģenerālajā asamblejā, kas notiks no 6. līdz 10. augustam Nīderlandē.

PASAULĒ

ZĪMJU VALODAS ATZĪŠANA

Pasaules Nedzirdīgo Federācijas (WFD) dati liecina, ka 58 % pasaules valstu vēl nav juridiski atzinušas savas nacionālās zīmju valodas. Lai uzlabotu situāciju, WFD ir izstrādājusi "Vadlīnijas zīmju valodas tiesību nodrošināšanai". Šīs vadlīnijas palīdz stiprināt nedzirdīgo kopienas tiesības un veicina zīmju valodas juridisku atzīšanu. Laika gaitā palielinās valstu, kurās tiek atzīta nacionālā zīmju valoda, skaits.

Šogad zīmju valoda oficiāli tika atzīta Azerbaidžānā. Latvija var lepoties, ka latviešu zīmju valoda ir oficiāli atzīta jau kopš 2000. gada, nodrošinot nedzirdīgajiem cilvēkiem tiesības uz savu valodu.

Tika nolemts segt Emīlijas Balodes dalības maksu un ceļa izdevumus.

2025. gada 18. jūnija valdes sēdē pieņemtie lēmumi

Tiks rosināts atsavināt īpašumu Rīgā, Kandavas ielā 27

Valde izskatīja jautājumu par LNS īpašuma Kandavas ielā 27, Rīgā, pārdošanu. Pēc sarunām ar vairākiem potenciālajiem pircējiem tika panākta vienošanās ar SIA "YIT LATVIJA" par īpašuma pārdošanu. Valde nolēma ierosināt LNS domei pieņemt lēmumu par īpašuma pārdošanu šim uzņēmumam.

Atskaite par LNS pārstāvniecību EUD pasākumos

Valde pieņēma zināšanai informāciju par LNS pārstāvju dalību Eiropas Nedzirdīgo savienības seminārā un ģenerālajā asamblejā, kas notika Polijā no 22. līdz 25. maijam. Pasākumos piedalījās valdes priekšsēdētājs Edgars Vorslovs un valdes priekšsēdētāja vietnieks Ivars Kalniņš.

Sagatavots LNS darbības stratēģijas projekts 2026.-2029. gadam

Ņemot vērā, ka 2025. gada 23. augustā notiks LNS 21. kongress, valde ir izstrādājusi jauno LNS darbības

stratēģijas projektu turpmākajiem četriem gadiem. Plānots ar to iepazīstināt LNS domi un kongresa delegātus.

Sagatavots pārskats par līdzšinējās darbības programmas izpildi

Līdztekus jaunās stratēģijas izstrādei valde sagatavojusi arī pārskatu par LNS darbības programmas 2021.-2025. gadam izpildi. Šis dokuments kongresā kalpos par pamatu diskusijām par paveikto iepriekšējā stratēģiskajā ciklā.

Apstiprināta LNS biedru 2024. gada statistika

Viceprezidente Brigita Lazda iepazīstināja valdi ar LNS biedru 2024. gada statistiku. Valde apstiprināja ziņojuma projektu un nolēma virzīt to izskatīšanai LNS domes sēdē. Tāpat nolemts aicināt reģionālās biedrības turpināt apzināt un uzrunāt personas ar dzirdes traucējumiem, kas vēl nav kļuvušas par LNS biedriem.

Nākamā LNS domes sēde

Lai izskatītu jautājumus par īpašuma atsavināšanu Rīgā un īpašuma iegādi Smiltēnē, kā arī statistikas ziņojumu un stratēģijas projektus, valde nolēma sasaukt LNS domes sēdi 2025. gada 2. jūlijā. Apstiprināta arī sēdes darba kārtība. •

EUDY PĀRSTĀVIS UZSTĀJAS AR RUNU EIROPAS PARLAMENTĀ

EYE (European Youth Event) ir ikgadējs divu dienu forums Strasbūrā, kur ik pa diviem gadiem tūkstošiem jauniešu no visas Eiropas pulcējas Eiropas Parlamentā, lai diskutētu ar eiroparlamentāriešiem, piedalītos debatēs, darbnīcās, mākslas un pilsoniskajās aktivitātēs, kas veidotas kopā ar jauniešu un NVO organizācijām.

Lukas Vailds, Eiropas Nedzirdīgo jauniešu savienības (EUDY) valdes pārstāvis, uzstājās Eiropas Parlamenta "EYE2025" pasākumā, kas notika no 13. līdz 14. jūnijam. Runa bija par garīgās veselības un iekļaušanās nozīmīgumu jauniešiem, un to attālināti tulkoja zīmju valodas tulks. Pēc runas salīdzināšanas ar tulkojuma

interpretāciju tika konstatēts, ka tulkojums nebija korekts un neatbilda Lukas stāstītajam. Tas būtiski ietekmēja to, kā jauniešu savienības pārstāvis un jaunatnes vēstījums tika uztverts. Pēc šīs problēmas konstatēšanas uz noslēguma pasākumu tika pieaicināts tulks klātienē.

EUDY aicina Eiropas Parlamentu pievērst īpašu uzmanību augstas kvalitātes akreditētai un klātienē nodrošinātai tulkošanai, lai nedzirdīgie jaunieši varētu pilnvērtīgi piedalīties un drosmīgi izteikt savu viedokli. •

Informācija:

EIROPAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS SEMINĀRS UN ĢENERĀLĀ ASAMBLEJA VARŠAVĀ

No 22. līdz 24. maijam LNS prezidents Edgars Vorslovs un viceprezidents Ivars Kalniņš, pārstāvot Latviju, piedalījās Eiropas Nedzirdīgo savienības (EUD) organizētajā seminārā un Ģenerālajā asamblejā Varšavā, Polijā. Tajā piedalījās delegāti no 30 Eiropas valstīm (nebija tikai pārstāvji no Kipras). Divas darba dienas tika koncentrētas uz EUD projektu darbiem, plānotajām iekšējo un ārējo dokumentu izmaiņām un to atspoguļošanu, kā arī informācijas apmaiņu starp EUD dalīborganizācijām.

Pirmajā dienā, 23. maijā, seminārs iesākās ar Polijas Nedzirdīgo asociācijas (PNA) pārstāvju informatīvo prezentāciju par savu organizāciju. Pašlaik Polijā ir apmēram 50 000 zīmju valodas lietotāju, bet 20 600 no tiem ir minētās asociācijas biedri. Viņi ir apvienojušies 15 reģionālajās biedrībās ar 240 lokālajiem birojiem visā Polijā. PNA paspārnē darbojas nevalstiska tālākizglītības iestāde "Izglītības centrs", kas piedāvā poļu zīmju valodas apguvi visiem interesentiem, sertificē zīmju valodas tulkus, kā arī veic dažāda veida tulkošanu (piemēram, dokumentu, videoklipu, tiešsaistes pasākumu un citu). PNA darbojas arī komunikācijas centrs, kas pamatā sniedz poļu zīmju valodas tulka pakalpojumus gan klātienē, gan attālināti. Vienīgais, kas atšķiras no mūsu tulku darba, – tiek veikta arī Braila raksta transkripcija nedzirdīgiem-neredzīgiem cilvēkiem. Sakarā ar kara apstākļiem kaimiņvalstī Ukrainā pēdējos gados Polijā ir liels ukraiņu bēgļu pieplūdums, un PNA piedāvā dažādus atbalsta veidus

ukraiņu nedzirdīgajiem bēgļiem. Nedzirdīgo kultūras dzīve Polijā ir tikpat aktīva un īpaši izceļas ar dziesmu atveidošanu zīmju valodā televīzijas raidījumos un citos medijos. Viņuprāt, tas ir vieglākais ceļš uz zīmju valodas popularizēšanu sabiedrībā. PNA aktīvi iesaistās valsts un reģiona likumdošanas institūcijās. Tās galvenie panākumi ir bilingvālās

izglītības ieviešana nedzirdīgiem bērniem, asistentu nodrošināšana personām ar invaliditāti un invalīdu tiesību ievērošana valstiskā līmenī. Organizācijas vadība regulāri piedalās parlamenta konsultatīvajās sēdēs, risinot dažādus nedzirdīgajiem aktuālus jautājumus. Tomēr arī Polijā ir problēmas. Piemēram, poļu zīmju valoda nav oficiāli atzīta valoda. Tāpat nav sakārtota bilingvālās izglītības sistēma, ir nepilnīga publisko pakalpojumu un tiesu institūciju pieejamība, nepietiekams valsts finansiālais atbalsts nedzirdīgo kopienai un nepietiekama nedzirdīgo cilvēku tiesību ievērošana.

Pēc šīs prezentācijas bija darba grupa, kas sniedza ieskatu par nedzirdīgu sievietu un meiteņu situāciju visā Eiropas Savienībā (ES). Ziņojumā no nedzirdīgo perspektīvas kritiski tika analizēta ES direktīvas par vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē ietekme, kā arī ES dzimumu līdztiesības stratēģijas 2020.–2025. izpilde. Daudzās Eiropas Savienības valstīs dzimumu līdztiesības jautājumi ir aktuāli.

Nākamā tēma bija par EUD statūtu grozījumu nepieciešamību. EUD valde konstatēja, ka statūtos, kas ilgus gadus nav mainīti, ir dažas neprecizitātes, un izteica priekšlikumus par grozījumiem atsevišķos punktos. Tika panākta vienošanās, ka statūtu grozījumi rudens pusē tiks izsūtīti dalīborganizācijām. Pēc tam tie tiks izskatīti un apstiprināti ārkārtas ģenerālajā asamblejā attālināti, lai jau nākamajā asamblejā 2026. gada maijā klātienē darbs notiktu saskaņā ar jauno statūtu redakciju.

Šīs dienas pēdējā darba grupā tika

Ar runu uzstājas EUD prezidente Sofija Isari.

izskatīta tēma par datu vākšanu, aktualizēšanu un atspoguļošanu. Dati par nedzirdīgajiem cilvēkiem ir būtisks politikas rīks, kas atvieglo jautājumu risināšanu nacionālā un Eiropas līmenī. Ne visām ES nedzirdīgo organizācijām ir pieejami dati par nedzirdīgo cilvēku situāciju savā valstī.

Dienas beigās dalībnieki apmeklēja Varšavas sacelšanās muzeju – vienu no vispopulārākajiem pilsētas apskates objektiem. Muzejs veltīts sacelšanās dalībniekiem, kas krita cīņā par Poliju un tās galvaspilsētu Otrā pasaules kara laikā. Šis muzejs atklāj ainu gan par cīņu par izdzīvošanu karā, gan vācu okupācijas šausmām un pēckara komunistu teroru.

Otrā diena, 24.maijs, bija svarīgākā darba diena – tajā norisinājās EUD Ģenerālā asambleja. Salīdzinot ar iepriekšējām asamblejām, šī noritēja raiti, neatkāpjoties no plānotās darba kārtības, jo izpalika karstas diskusijas par atsevišķām tēmām. Ģenerālo asambleju vadīja kādreizējais Pasaules Nedzirdīgo federācijas prezidents Alens Kolins. Ielūgti bija arī pārstāvji no Eiropas Nedzirdīgo sporta organizācijas, Eiropas Nedzirdīgo jauniešu savienības, Eiropas Zīmju valodas tulkus foruma un Eiropas Nedzirdīgo studentu savienības.

Darbs iesākās ar iepriekšējās Ģenerālās asamblejas protokola apstiprināšanu. Tas bija diezgan garš un ietvēra EUD noslēgušos projektus. Pēc tam bija atskaite par EUD paveikto darbu 2024. gadā. Īpaši tika izcelta Eiropas Komisijas programmas CERV (*Citizens, Equality, Rights and Values*) (latviski – "Pilsoni, vienlīdzība, tiesības un vērtības") ietvaros apstiprinātās EUD darba programmas īstenošana. Tā aptvēra aktuālas tēmas, piemēram, par sieviešu tiesībām un dzimumu vienlīdzību. Tāpat atskaitē tika uzsvēta ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām uzraudzība un ES sociālo tiesību pilāra ietekme uz nedzirdīgām personām, piekļūstamības risinājumiem cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem, vienotas ES invaliditātes kartes ieviešanu un zīmju valodas tulkus pieejamību citās ES valstīs. Tika izklāstīts par realizētajiem projektiem. Par to plašāk var uzzināt šeit:

Tika izskatīta arī darba programma 2025. gadam. Tajā izvirzītas galvenās prioritātes: EUD televīzijas darbs, dalība ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām Eiropas Komisijas darba grupā un EUD 40 gadu jubilejas svinīgais pasākums ES parlamentā 2. decembrī.

Tad sekoja finanšu atskaite par 2024. gadu, ko prezentēja EUD valdes loceklis, jurists Deivids Bukstons no Anglijas. Atskaite bija rūpīgi sagatavota, lai delegātiem būtu skaidrs priekšstats par EUD naudas izlietojumu. Kā tika norādīts, 66 % no EUD budžeta veido dažādi projekti, bet 68 % no kopējā budžeta aiziet algām. Izvērsās nelielas diskusijas par detalizētu projektu finanšu izlietojumu. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, 2024. gadā EUD apgrozījums nedaudz samazinājās. Kopumā 2024. gadā EUD ieņēmumi bija 664 972 EUR un izdevumi 668 485 EUR. Tika apstiprināts arī 2025. gada plānotais EUD budžets, kura apgrozījums nedaudz palielinājies: ieņēmumi – 787 798 EUR, izdevumi – 763 727 EUR.

Nobeigumā tika izskatīti pieci priekšlikumi no Slovēnijas, Francijas un Beļģijas. Pirmais priekšlikums no Slovēnijas Nedzirdīgo un vārdzirdīgo asociācijas ietvēra lūgumu EUD atbalstīt izmaiņas ES direktīvā par pirotehnikas tirdzniecības un uguņošanas aizliegumu. Šādu priekšlikumu EUD noraidīja, jo EUD galvenā uzmanība ir veltīta zīmju valodas lietošanas veicināšanai. Otrais priekšlikums no šīs pašas asociācijas bija aicinājums atzīmēt ES iekļaušanas dienu visā Eiropā. Arī tas tika noraidīts, jo, lai gan iniciatīva ir atzīstama, EUD prioritāte tomēr ir zīmju valoda.

Izvērsās diskusijas par termiņiem "iekļaušana" un "pieejamība", kam ir divas atšķirīgas nozīmes.

Trešo priekšlikumu izvirzīja Francijas Nacionālā Nedzirdīgo federācija, kas ierosināja veikt pētījumu Eiropas izglītības iestādēs, kuras ietekmēja 1880. gada Milānas kongresa lēmumi. Šajā kongresā lēma par zīmju valodas aizliegumu izglītības iestādēs. Vienlaikus tika arī lūgts EUD sagatavot un izplatīt oficiālu ziņojumu par Milānas kongresa lēmumiem. EUD valde šo ideju atbalstīja, bet tam nepieciešams atsevišķs finansējums. EUD valdei tika uzdots meklēt projektu finansējumu pētījuma veikšanai.

Pēdējos divus priekšlikumus iesniedza Beļģijas Flāmu Nedzirdīgo asociācija. Pirmais priekšlikums bija aicinājums EUD sagatavot apkopojumu par Eiropas Piekļūstamības akta, kas stājas spēkā 2025. gada 28. jūnijā, ieviešanas situāciju attiecībā uz nedzirdīgajiem. Apkopojums būtu izplatāms visām nacionālajām nedzirdīgo organizācijām un nodertu problēmu risinājumu pieredzes pārņemšanā starp valstīm. To atbalstīja pilnībā. Otrais priekšlikums bija Eiropas Nedzirdīgo foruma jeb tīkla veidošana visā Eiropā. Šī ideja tika pārņemta no Pasaules Nedzirdīgo federācijas, kas organizē kongresu ik pēc četriem gadiem. Tajā notiek pieredzes apmaiņa par dažādām aktuālām tēmām visā pasaulē. Šis priekšlikums tika atbalstīts, uzdodot EUD valdei apkopot informāciju par iespējamajiem finanšu avotiem un organizēšanas aspektiem.

Nākamā EUD Ģenerālā asambleja notiks 2026. gada 16. maijā Kiprā. •

LNS vadība ar kolēģiem no Baltijas valstīm.

Sākums 1. lp.

Oficiālās uzrunas un sveiciens

Svētku koncertu atklāja LNS koris ar melodeklamāciju "Mana dziesma".

Pēc tam klātesošos uzrunāja LNS prezidents Edgars Vorsklovs, kurš uzsvēra organizācijas ilgo ceļu, izaugsmi un kopienas spēku: "Šodien mēs parādīsim ceļu uz zīmju valodu, tas ir ūnikums. Mums visiem ir talanti, un šodien mēs viens otru iepriecināsim. Pricāsimies par paveikto un par to, ka esam stipri!"

LNS apsveica arī labklājības ministrs Reinis Uzulnieks, kurš atzīmēja: "Man ir patīess prieks būt kopā ar jums. Esmu ar LNS sadarbojies vairāk nekā 10 gadus, un šī sadarbība ir bijusi fantastiska. Novēlu jums enerģiju un ticību savai misijai. Kādu dienu arī es iemācīšos pamata frāzes zīmju valodā!"

Ar sveicieniem uzstājās Eiropas Nedzirdīgo savienības (EUD) prezidente Sofija Isari, uzsverot LNS nozīmīgo ieguldījumu zīmju valodas atzīšanā, izglītībā, nodarbinātībā un sabiedrības saliedēšanā. Viņa puda lepnumu par LNS sasniegumiem un pateicās arī Latvijas valdībai par sadarbību.

Īpašu video sveicienu bija sagatavojis arī Pasaulē Nedzirdīgo federācijas

(WFD) prezidents Dr. Džozefs J. Murejs. Viņš atzina LNS starptautisko nozīmi un vērtīgo ieguldījumu nedzirdīgo tiesību aizstāvībā: "105 gadi ir nozīmīgs apliecinājums tam, cik daudz paveikts jūsu kopienas labā. Jūsu darbs ir cieši saistīts ar mūsu federācijas mērķiem visā pasaulē."

Koncerta programma: ceļojums cauri laikiem

Svētku koncerta saturu veidoja režisore Zane Bondare, un tā vadmotīvs bija LNS ceļš cauri laikiem. Raitis Ozols bija iejuties laika ceļotāja lomā un kopā ar Edgaru Vorsklovu centās ceļot cauri laikam un nokļūt 105 gadu senā pagātnē, kad tika dibināta pirmā nedzirdīgo organizācija Latvijā, bet netīšām aizdevās pārāk tālā pagātnē. Abi ceļnieki starp priekšnesumiem periodiski parādījās uz skatuves un, iesaistoties uzdevumos, meklēja ceļu uz mūsdienām. Uz skatuves uzstājās mūsu pašdarbnieki no visām reģionālajām biedrībām un arī viesi no Kauņas Nedzirdīgo centra. Svētku koncerta programmā bija melodeklamācijas, dejas, teatrāli uzvedumi, kā arī pantomīmas priekšnesumi.

Svētku noslēgumā LNS himnu "Še, kur līgo priežu meži" izpildīja visi sanākušie – gan amatierkolektīvi, gan

skatītāji –, kas radīja īpašu kopības sajūtu.

Koncerta ieraksts:

Draudzības un prieka pilns vakars

Pēc koncerta svētki turpinājās vakara svinīgajā daļā. Pulcējās gan pasākuma dalībnieki, gan viesi no sadarbības organizācijām. Vakara vadīšanu uzņēmās jau pieredzējušais skatuves duets – Elfa Kesenfelde un Vladimirs Krumins, kuru savstarpējā saspēle un sirsnīgais humors radīja īpašu, draudzīgu atmosfēru visā vakara gaitā. Vakars sākās ar melodeklamāciju "Ej un cīnies", ko izpildīja Anda Tidemane un Dace Vingre. Tai sekoja LNS prezidenta Edgara Vorsklova uzruna, kurā viņš pateicās visiem klātesošajiem un visai LNS kopienai par ieguldīto darbu un uzticību organizācijai caur gadiem. Vakara gaitā pateicības vārdus un sveicienus izteica pārstāvji no dažādām organizācijām, LNS sadarbības partneriem: Latvijas Nedzirdīgo sporta federācijas, Invalīdu un viņu draugu apvienības "APEIRONS", Cilvēku ar īpašajām vajadzībām organizācijas "SUSTENTO", Baltijas bērnu fonda. Sveicēju vidū bija arī pārstāvji no LNS piederošajiem SIA: SIA "LNS Rehabilitācijas centrs", SIA "LNS Surdotehnikās palīdzības centrs", SIA "LNS Nekustamie īpašumi", LNS Kopienas centrs. Uzstājās arī viesi no Lietuvas, Igaunijas un Eiropas nedzirdīgo organizācijām.

Tika izspēlēta viktorīna par LNS vēsturi. Viens no vakara pārsteigumiem bija iluzionista Robija Trankaļa uzstāšanās, kas iepriecināja visus klātesošos. Svinīgās daļas noslēgumā visi baudīja lielo jubilejas torti.

Vakara gaitā notika loterija ar dāvanu grozu, ko ar dāvanām papildīja daudzi LNS talantīgie biedri. Vakars noslēdzās ar dejām, dziesmām, spēlēm, neformālām sarunām un sirsnīgu kopā būšanu, kas visiem vēl ilgi paliks atmiņās.

Brigita Lazda par jubilejas svinībām: rūpīgs komandas darbs un liels gandarījums

Latvijas Nedzirdīgo savienības 105 gadu jubilejas pasākums pulcēja ļoti plašu apmeklētāju loku – koncertu vēroja vairāk nekā 300 skatītāju, savukārt vakara daļā piedalījās

Labklājības ministrs Reinis Uzulnieks sveic LNS jubilejā.

LNS jubilejā sveic EUD prezidente Sofija Isari no Grieķijas.

190 viesu. Pasākuma norise spilgti apliecināja mūsu kopienas spēku, vienotību un piederības sajūtu.

Šogad radošās darbnīcas tika organizētas jaunā, neierastā formātā, lai tās būtu interesantas, izziņošas un pieejamas ikvienam. Apmeklētājiem bija iespēja tuvāk iepazīties ar LNS Jauniešu centra, LNS Surdotehniskās palīdzības centra, LNS Kopienas centra piedāvājumu un Zīmju valodas darbnīcu aktivitātēm. Apmeklētājiem bija iespēja apskatīt arī Diānas Stapkevičas darinātos rokdarbus: cimdus, zeķes, lellītes, rotaslietas.

Sākotnēji tika apsvērta iespēja pasākumu rīkot brīvā dabā, taču laikapstākļu neprognozējamības dēļ tika pieņemts lēmums par labu "ATTA CENTRE". Šī vieta sniedza plašas iespējas kvalitatīvai un tehniski pilnīgai pasākuma norisei.

Ļoti daudz laika un enerģijas tika veltīts organizatoriskajam darbam, ko skatītāji bieži neredz. Saskaņojumi, dalībnieku apzināšana, programmas veidošana, komunikācija ar dalībniekiem, sagatavošanās darbi ar "ATTA CENTRE" tehnisko komandu, neskaitāmas sarunas, e-pasti un zvani – tas viss veidoja stabilu pamatu svētku veiksmīgai norisei. Īpašs paldies režisorei Zanei Bondarei, amatiermāksliniekiem un to kolektīvu vadītājiem, LNS reģionālajām biedrībām un to grupām, viesiem no Kauņas Nedzirdīgo centra, pasākuma vadītājiem, ideju autoriem, valdei, LNS Informācijas nodaļai, tehniskajiem speciālistiem un visiem, kas sniedza savu atbalstu, lai notiktu mūsu kopienas lielākie svētki. Šis bija kopdarbs, kas pierādīja, ka mūsu spēks ir kopībā.

Elfas Kesefeldes iespaidi: atbildība, satraukums un liels prieks

Elfa atzīst, ka sākotnēji klusībā cerējusi izvairīties no vakara vadītājas lomas, bet, kad viņu uzrunāja Vladimirs, atteikt vairs nevarēja: "Vīceprezidenti uzrunāja Vladimiru, un viņš, ne mirkli nekavējoties, norādīja tieši uz mani. Tad vairs nebija atkāpšanās ceļa. Laika sagatavoties bija maz – divas nedēļas gatavojamies ļoti intensīvi."

Elfa īpaši pateicas Kristapam Legzdiņam, Līgai Kotovai, Kristai Kristīnei Skudrai, kā arī Ivaram Kalniņam un Brigitai Lazdai. Gatavojoties rūpīgi bija jāplāno ne vien uzstāšanās, bet arī tulkošana

Raitis Ozols kopā ar Edgaru Vorslovu ceļo cauri gadsimtiem.

Jauniešu deju kolektīvs ienes pasākumā eksotiskas un vasariņas sajūtas.

Ar tautisku priekšnesumu valmierieši piepilda jubilejas skatuvi.

Daugavpīļieši ar humora uzvedumu uzjautrina sanākušos.

starptautiskajās zīmēs un scenārija niansēs.

Elfa īpaši izceļ komisko epizodi pašā vakara sākumā, kad Vladimirs paklupa uz skatuves malas, bet tas tikai palīdzēja atbrīvoties no satraukuma un uzreiz radīt vieglu, sirsniņu atmosfēru. Vēl viens izaicinājums bija ilgstoši slēpt Vladimira dalību pasākumā, lai pārsteiguma efekts izdotos.

"Šī diena man bija traka – dziedāju kori, tulkoju un vadīju vakara daļu. Bet, neskatoties uz intensitāti, piedzīvojums bija ļoti skaists un īpašs." Elfa ar lielu pateicību izsaka atzinību visiem loterijas dāvanu sagatavotājiem: LNS Kapienas centra aktīvistiem, Diānai Stapkēvicai, Alinai Kulikovai, Anitai Bruģmanei, Gedroviču pārim, Edgaram Celmiņam, Madarai Liepiņai, Ģirtam Paģirim un Sergejam Soklakovam. Sagatavotās balvas kļuva par skaistu svētku daļu.

Vladimira Krumina iespaidi: pārsteigums un prieks atgriezies uz skatuves

Vladimirs stāsta: "Ivars un Brigita man piezvanīja ar aicinājumu vadīt svētku vakaru. Protams, biju gan priecīgs, gan nedaudz satraukts, jo ilgi nebiju bijis uz skatuves. Kad man atļāva pašam izraudzīties partneri, man nebija šaubu – Elfa. Mums ir liela kopīga pieredze."

Lai saglabātu pārsteiguma momentu, viņa dalība tika turēta noslēpumā līdz pašam pasākumam. Gatavošanās notika attālināti – Elfa Latvijā, Vladimirs Anglijā.

"Kad iznācu uz skatuves, satraukums pārgāja un viss aizgāja plūstoši. Elfa bija blakus – mūsu sinhronā saspēle darbojās kā agrāk. Man ir liels prieks un pateicība visiem, kas palīdzēja šo svētku vakaru īstenot. Tas bija ļoti īpašs brīdis." •

Video ziņu atskats uz jubilejas svētibām

Kauņas dāmas iejūtas vecmāmiņu lomā un sasmidina publiku.

Vakara vadītāju duets: Elfa Kesenfelde ar Vladimiru Kruminu.

Par maģisku atmosfēru rūpējas iluzionists Robijs Trankalis.

Jau tradicionāli LNS vadība kopīgi sagriež svētku torti.

LNS BIEDRĪBU ZIŅAS ĪSUMĀ

Kopā ielūkosimies, kādas aktivitātes no marta līdz jūnijam bijušas LNS reģionālajās biedrībās Rīgā, Vidzemē, Kurzemē un Latgalē. Šajā periodā tika atzīmētas jubilejas, organizētas radošās nodarbības, konkursi un ekskursijas. Aprīlī biedrības un to grupas svinēja Lieldienas ar tradīcijām bagātiem un radošiem pasākumiem – biedri gatavoja dekorus, iesaistījās olu kaujās, piedalījās viktorīnās un priecīgi sagaidīja pavasari.

LNS Rīgas RB

12. aprīlī **Vidzemes grupa** organizēja ekskursiju uz muzeju "Mūsu bērība", kur tika apskatītas bērības rotaļlietas un kosmosa tēmas izstāde.

19. aprīlī tika demonstrēta virtuālā prezentācija par godu **Kurzemes grupas** 55 gadu pastāvēšanai. Šajā laikā grupu vadījuši seši vadītāji kopā ar 29 biroja locekļiem.

26. aprīlī **Vidzemes grupa** atzīmēja savu 55 gadu jubileju. Svinīgā atmosfērā pulcējās biedri, lai kopīgi atcerētos biedrības vēsturi. Notika spēles un jautrība. Sanākušie dalījās atmiņās un baudīja garšīgu jubilejas torti.

3. maijā **Tukuma grupa** piedalījās "Stipro skrējienā" "Cinevillā", kur dalībnieki startēja gan bērnu, gan pieaugušo (5 km) distancēs. Pēc skrējiena visi dalībnieki bija dubļaini un slapji, bet priecīgi. Dienas turpinājumā grupas dalībnieki devās uz Engures molu, kur viņus pārsteidza mazs un mīlīgs ronēns.

4. maijā **Ogres grupa** piedalījās Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas dienas svinībās Ogrē, apmeklējot jauno muzeju "Brīvības ceļš", baudot koncertu "Valsts sākas ar tevi!" un noslēgumā priecējoties par krāšņu un aizkustinošu salūtu.

19. maijā Rīgas RB 14 grupas biroja locekļi video apsveikumā sveica LNS Rīgas RB 105. jubilejā.

24. maijā **Jelgavas grupa** devās ekskursijā uz "Dzērviņu tomātiem" Vircavas pagastā, kur uzzināja daudz interesanta par dažādām tomātu šķirnēm, to kopšanu un audzēšanu. Ekskursijas noslēgumā bija iespēja arī nogaršot dažādus tomātus – ļoti gardi!

4. jūnijā **Rīgas RB** un LNS Kopienas centrā notika informatīvs pasākums par pašvaldību vēlēšanām.

14. jūnijā **Jelgavas grupā** viesojās psiholoģe Natālija ar lekciju par etiķeti. Pēc tās kopīgi tika nosvinēta LNS 105. gadadiena un Jelgavas 760. jubileja ar svētku kliņģeri.

18. jūnijā Kopienas centra zālē Rīgas RB sadarbībā ar LNS Kopienas centru un NAF "Klusums" notika ielīgošanas pasākums. Pasākumu atklāja Rīgas RB jaunās valdes pārstāves Aina Kauliņa un Lilita Gedroviča. Piedalījās LNS jauniešu un vidējas paaudzes deju kolektīvi, un pat uzstājās nepilnus divus mēnešus vecs mazulis. Apmeklētāji baudīja kvasu un piedalījās spēlēs. Vakars noslēdzas ar dejām.

22. jūnijā **Ogres grupas** biedri un draugi svinēja Līgo svētkus Ķeguma dabas parkā.

LNS Vidzemes RB

8. maijā **Smiltenes un Alūksnes grupas** organizēja Eiropas dienas pasākumu. Pirmā daļa bija izglītojoša, atsvaidzinot zināšanas par Eiropas Savienību un Eiropas dienu. Otrajā daļā bija izklaidējoša viktorīna, kas dalībniekiem deva iespēju gan izklaidēties, gan pakustināt smadzenes.

24. maijā **Smiltenes un Alūksnes grupas** piedalījās atpūtas un veselības pārgājienā "Smiltenes taku līkloči".

24. maijā **Valmieras grupas** biedri devās ekskursijā uz Cēsīm. Tika apmeklēts Svētavots, kur gide pastāstīja par vietas vēsturi un avota dziednieciskām īpašībām. Pēc tam sekoja pusdienas, bet izturīgie turpināja dienu Cēsu lidlaukā, apmeklējot auto festivālu.

14. jūnijā **Valmieras grupa** rīkoja laivošanu pa Salacu, ko organizēja biedrs Mārcis ar mammu.

LNS Kurzemes RB

Kuldīgas grupas aktivitātes

20. martā tika godināts ilggadējais biedrs Oskars Birgelis, kam 15. martā apritēja 85 gadi.

24. martā notika radošās nodarbības – tika gatavoti pavasarīgi dekori.

10. aprīlī biedri apmeklēja restorānu "Kursas zeme", izbaudot Kuldīgas restorānu nedēļas īpašo piedāvājumu. Gardēžu ēdienkartē bija sarkanvīnā vārīta bumbiera un zilā siera salāti, sātīgs cūkgaļas cauraudzis ar biezeni, bet noslēgumā – ogu torte ar vaniļas saldējumu un bezē.

22. aprīlī biedri atzīmēja Kuldīgas biedrības, kas dibināta 1952. gada 13.

aprīlī, 73. jubileju, daloties atmiņās, pieminot biedrības vadītājus un nozīmīgus notikumus kopīgajā ceļā.

28. aprīlī notika psiholoģes Natālijas lekcija par etiķeti un stāstījums par ceļojuma piedzīvojumiem Šrilankā.

17. maijā norisinājās konkurss "Prāta spēles". Godalgotās vietas izcīnīja trīs dāmas: Vita Alksne (1. vieta), Janīna Birgele (2. vieta) un Vilma Gregore (3. vieta).

3. jūnijā grupa rīkoja radošo nodarbību, kurā gatavoja gardus rabarberu mafinus pēc receptes no žurnāla "Ieva".

9. jūnija radošajā darbnīcā Vilhelmīnes Vicinskās vadībā biedri gatavoja Līgo dekorācijas no pļavas ziediem un zaļumiem, veidojot gleznainas kompozīcijas un krāsainus taurīnus.

Liepājas grupas aktivitātes

18. martā pie koncertzāles "Lielais Dzintars" notika koncerts par godu Liepājas 400 gadu jubilejai. Tika nodrošināts dziesmu tulkojums zīmju valodā, ko ekrānā rādīja Ainārs Ostvalds, Ilze Jaunzeme, Liene Greneviņa un Annija Jaunzeme.

20. martā grupas biedri gatavoja Liepājas dzimšanas dienas kūku. Mielojoties ar kūku, tēju un kafiju, tika aplūkotas grāmatas par Liepājas vēsturi un pārrunāti interesanti fakti un atmiņas.

21. martā biedri apmeklēja koncertzāli "Lielais Dzintars", lai noskatītos animācijas filmas "Straume" iegūtās balvas.

20. maijā Liepājas grupa kopīgi svinēja LNS 105 gadu jubileju, baudot gardas kūkas un saldās zemenes.

19. jūnijā pie pašu klāta svētku galda biedri sanāca kopā, lai ielīgotu Jāņus.

Ventspils grupas aktivitātes

1. aprīlī kluba telpās notika radošā darbnīca ar nosaukumu "Izgatavo krūzei dizainu ar nagu laku".

8. aprīlī notika radošā darbnīca ar tematu "Sagaidot Lieldienas".

16. aprīlī dalībnieki ar prieku gatavoja Lieldienu našķus, izmantojot dažādas receptes un radošas idejas.

29. aprīlī grupas telpās notika izglītojošā nodarbība par roku motorikas attīstīšanu. Dalībnieki, izmantojot pirkstu vingrinājumus un veidojot gleznu no plastilīna, apguva jaunas prasmes.

ATBALSTS 25 GADU GARUMĀ - NIAF "KLUSUMS"

Nodibinājums "Nedzirdīgo invalīdu atbalsta fonds "KLUSUMS"" (NIAF "KLUSUMS") jau 25 gadus sniedz dažāda veida atbalstu cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem. Fonds palīdz gan ar materiālu un praktisku atbalstu, gan organizē sociālus projektus, pasākumus un sadarbojas ar citām organizācijām, veicinot nedzirdīgo cilvēku iekļaušanu sabiedrībā. Uz sarunu par fonda darbību, tā izaicinājumiem un sasniegumiem aicinājām fonda vadītāju Guntaru Beisonu, kurš šo darbu veic jau kopš fonda dibināšanas 2000. gada 29. maijā.

Kā radās ideja par fonda "KLUSUMS" izveidi?

Kad biju Rīgas sporta kluba "NEDZIRDĪGO SPORTS" valdes loceklis, bija vēlme palīdzēt un sniegt atbalstu, tāpēc izlēmu izveidot savu fondu. Kopā ar tulci Ēriku Cauni devos pie jurista, lai pārrunātu fonda izveides iespējas. Tā arī tika nodibināts fonds.

Kāpēc nosaukums "KLUSUMS"?

Jurists ieteica dažus nosaukumus, bet pēc diskusijām galīgā izvēle bija Ērikas Caunes ideja – "KLUSUMS". Tas simbolizē nedzirdīgo cilvēku ikdienu un realitāti – dzīvi bez skaņām.

Kādi ir jūsu lielākie lepnuma mirkļi?

Mans vislielākais lepnums ir saistīts ar nedzirdīgajiem bērniem. Īpaši tuva ir sadarbība ar bērnu dārzu "Dzintariņš" Rīgā. Arī par senioriem nevar nepieminēt – organizējām ekskursijas, lai viņiem dotu iespēju izkāpt no ikdienas un būt kopā ar citiem. Kultūras dzīvē ir bijuši pasākumi – gadumijas balles ar fonda 10. un 15. jubilejas svinībām "Rītausmā". Tajās pulcējās cilvēki ne tikai no Latvijas, bet arī no ārvalstīm. Un jā, esmu saņēmis daudz pateicības rakstu par ieguldīto darbu un materiālo atbalstu (piemēram, Ziemassvētku paciņas bērniem un pensionāriem, atbalsts Lieldienu un Jāņu pasākumiem) no Rīgas RB, LNS Kopienas centra un citiem.

Kā izpaužas jūsu iesaiste fonda darbībā?

Esmu NIAF "KLUSUMS" vadītājs jau 25 gadus. Lai aktīvi darbotos fondā, ir svarīgi sekot līdzi likumiem, jo prasības mainās katru gadu. Jāatzīst, agrāk bija vieglāk piesaistīt ziedojumus no ražošanas uzņēmumiem. Piemēram, "Dobeles dzirnavnieks" ziedoja mums miltus, makaronus, griķus un citus pārtikas produktus, bet no lecvavas saņēmām olas. Tomēr kopš kara sākuma Ukrainā ražošanas uzņēmumi galveno uzmanību pievēršusi atbalstam Ukrainai, un tas ir saprotams. Šobrīd NIAF "KLUSUMS" palīdz bērniem. Divas reizes gadā – Ziemassvētkos un Mātes dienā – tiek ziedotas, piemēram, autiņbiksītes bērniem līdz divu gadu vecumam. Mūsdienās lielākā palīdzība nāk no ziedot.lv. NIAF "KLUSUMS" ir izveidojusies laba sadarbība ar "Latvijas Loto", kas regulāri sūta priekšlikumus par kopīgu sadarbību projektos un palīdzības sniegšanu. No šādām iespējām nedrīkst atteikties. Ja to izdara, turpmākā sadarbība var kļūt sarežģīta. Vienmēr ir svarīgi būt kopā ar partneriem.

Pastāstiet par sporta klubu "Nedzirdīgo boulingu".

Es mīlu sportu un daudz spēlēju boulingu. 2005. gada 6. maijā tika nodibināts sporta klubs "Nedzirdīgo

boulingu". Notiek sporta sacensības, piemēram, boulinga turnīri un disku golfa kausi, kuros piedalās dalībnieki no Latvijas un citām Baltijas valstīm. Diemžēl Rīgas sporta klubs "NEDZIRDĪGO SPORTS" tika oficiāli likvidēts 2015. gadā. Tas bija neapdomīgs lēmums – sporta kluba darbību būtu bijis iespējams vienkārši apturēt, bet klubu saglabāt, lai nākotnē tā darbību varētu viegli atjaunot.

Šogad NIAF "KLUSUMS" aprit 25 gadi. Vai plānojat šo jubileju svinēt?

Nē, šoreiz jubilejas svinības nav plānotas.

Kas, jūsuprāt, sabiedrībai labāk jāsaprot par nedzirdīgajiem cilvēkiem?

Es vēlos, lai sabiedrība saprastu, ka nedzirdīgajiem ir svarīga sava kopiena. Bez tās es nevaru iedomāties savu dzīvi. Man negribas sēdēt mājās – izolētam, bez saziņas ar citiem nedzirdīgajiem. Mēs viens otru saprotam no pusvārda – tā ir sava valoda, sava kultūra, sava pasaule. Nedzirdīgajiem vajag šo sabiedrību, kur viņi var justies pieņemti un saprasti. •

"STROPS" Imantā – pasākumi ar tulkojumu zīmju valodā

Kultūras centra "Imanta" pagalmā šovasar atklāta vasaras kultūrtelpa "STROPS", kur pieejami pasākumi ar tulkojumu zīmju valodā.

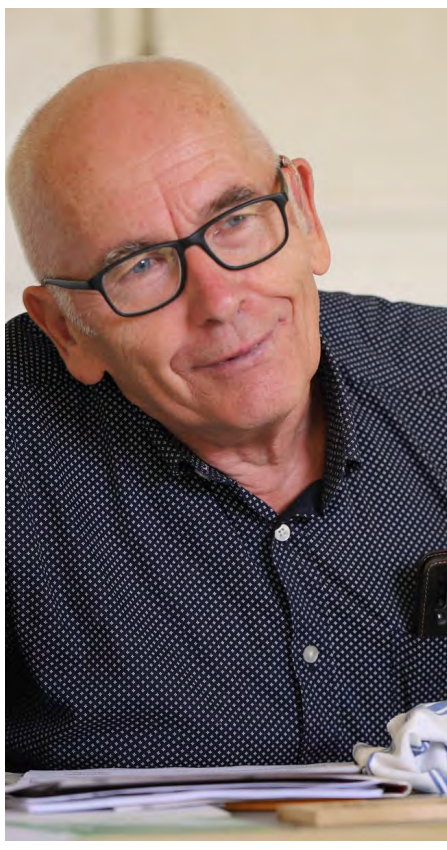
10. jūlijā plkst. 19.00 – stand-up komēdijas vakars ar "Comedy Latvia" komiķiem **Jāni Kreičmani un Aleksandru Guzenko**. Vakarā būs daudz joku un smieklīgu stāstu no ikdienas, kas liks pasmieties un paskatīties uz dzīvi vieglāk.

24. jūlijā plkst. 19.00 – noslēguma koncerts ar mūziķiem **Lindu Leen un Rihardu Lībieti**, kuri sarūpēs īpašu vakaru ar mierīgu mūziku un dziesmām no dažādām kultūrām.

Abi pasākumi notiek brīvā dabā un ir bez maksas. Ērtākai skatīšanās pieredzei ieteicams līdzīgi ņemt pledu vai saliekamo krēslu.

Informācija:

LNS GODA BIEDRS VALDIS KRAUKLIS

Valdis Krauklis ir ieguvis LNS Goda biedra statusu 2013. gadā par savu ilggadējo un daudzpusīgo ieguldījumu nedzirdīgo kopienā. Viņš bija Valmieras biedrības priekšsēdētājs no 1978. līdz 1980. gadam, bet turpmākajos gados darbojās kā fotomākslas konsultants LNS projektos. Valdis arī vadīja LNS Revīzijas komisiju un bija aktīvs fotokorespondents. Pašlaik viņš strādā SIA "LNS Rehabilitācijas centrs" kā foto/video konsultants, palīdzot klientiem attīstīt radošās pašizteiksmes un saskarsmes iemaņas. Viņa vaļasprieks joprojām ir fotografēšana.

Valdis Krauklis par LNS dzīvi ar skatu nākotnē

Manas spilgtākās atmiņas no LNS dzīves, it īpaši atjaunotās Latvijas laikā, saistās ar dažādiem projektiem: "Krāsainajiem sapņiem", "Klusuma pasauli", LNS amatiermākslas festivāliem, Nedzirdīgo dienu un citiem pasākumiem, kur nedzirdīgie demonstrēja sabiedrībai savu kultūru. Laika gaitā daudzi talantīgi jaunieši

devās uz ārzemēm strādāt – to var saprast, dzīve lika tā darīt. Prieks par to, ka palikušie jaunieši apgūst dažādas profesijas, izglītojas un arvien vairāk iesaistās LNS aktivitātēs, kultūras un sporta dzīvē. LNS pastāvētu vēl daudzus gadus, ja radoši veidotu tradīcijas un piesaistītu jaunus biedrus. LNS biedriem tās būtu kā otrās mājas, kur satikties ar domubiedriem un atpūsties. Nepieciešams saglabāt degsmi sadarboties ar citām invalīdu organizācijām un turpināt aktīvi iesaistīt biedrus dažādos projektos un kultūras aktivitātēs.

Prieks, ka jaunieši aktīvi iesaistās LNS dzīvē, nomainot mūs, pensionārus. Ilggadējie biedri jūtas gandarīti, ka viņu paveiktais darbs LNS nav zudis un tiek turpināts. LNS kļūst par otrajām mājām nedzirdīgajiem. Tajā var iegūt svarīgāko informāciju, aktīvi piedalīties dažādos projektos un kultūras dzīvē, saņemt dažādus pakalpojumus un cita veida atbalstu. LNS kopienai novēlu turpināt darboties tā, lai biedriem LNS būtu kā otrās mājas – vieta, kur justies labi un gaidītiem no visas sirds.*

Teksts: Jūlija Bīte

Foto: pasākuma publicitātes foto

PERFORMANCE "NE/DZIRDĒTAIS. KLAUSĪŠANĀS POLITIKA"

11. un 12. jūnijā Rīgā, Jaunatnes dārzā notika festivāls "Laiks dejot"! Tajā Eiropas turnejas ietvaros viesojās laikmetīgās dejas projekts "Moving Kinship" ar performanci "Ne/Dzirdētais. Klausīšanās politika". Performancē piedalījās arī mūsu nedzirdīgie mākslinieki. Svarīga loma bija Jolantai Znotiņai. Par savu pieredzi performancē viņa pastāstīja "Kopsolī".

"Moving Kinship" ir starptautisks sociāli atbildīgas mākslas projekts, ko vada māksliniece Beatriče Allegranti sadarbībā ar fondu "INITIUM". Tas attīsta daudzveidību, sociālo taisnīgumu un iekļaušanu. Projekta ietvaros tika aicināti un izvēlēti tieši vārdzirdīgie un nedzirdīgie performances veidošanā ar māksliniece Beatriče Allegranti un vietējiem dejas profesionāļiem Aigaru Larionovu un Lauru Gorodko," stāsta Jolanta Znotiņa. "Vārdzirdīgie un

nedzirdīgie dalībnieki meistarklasēs ar māksliniecei dalījās savā pieredzē un stāstos. Balstoties tajos, mēs kopā radījām deju izrādi "Ne/dzirdētais. Klausīšanās politika", sapludinot deju, vārda poēziju, kustības, zīmju valodu un mūziku. Gatavošanās izrādei notika intensīvi, nepilnas nedēļas laikā, ieskaitot pirmizrādi!"

Pirmizrāde notika 11. un 12. jūnijā festivālā "Laiks dejot" Jaunatnes parkā, Āgenskalnā. "Dejas izrāde akcentē nedzirdīgo un

vārdzirdīgo cilvēku dzīves pieredzi, ievainojamību, pretestību. Tā vērsās pret aizspriedumiem un sabiedrības šķelšanos, kā arī atgādina sabiedrībai par ieklausīšanos, sadzirdēšanu, pacietību," stāsta Jolanta Znotiņa.

"Man šī pieredze sadarbībā ar mākslinieci Beatriči bija ļoti īsa, bet piesātināta, patīkama, nozīmīga, drosmīga. Sajutu, ka viņai piemīt empātija, strādājot ar cilvēkiem. Viņa bija aizkustināta – acīs bija asaras, mēģinājuma laikā redzot mūsu nedzirdīgo izteiksmīgo ķermeņa valodu caur zīmēm un kustībām. Jāatzīst, ka varēja būt garāks projekta radīšanas process. Bija ļoti nozīmīgi caur neparastu, laikmetīgu mākslu parādīt nedzirdīgo kopienu, saplūstot ar dzirdīgajiem horeogrāfiem un izstāstot patiesu pieredzes stāstu zīmju valodā plašākai publikai," iespaidos dalās Jolanta. "Mūsu skatuve bija zālienā un starp kokiem, kuru lapas nedaudz sargāja mūs no lietus. Taču es nebaidījos no lietus, bet gan izbaudīju to. Pirmizrādē skatītāju nebija daudz. Vairāk skatītāju bija otrajā uzstāšanās dienā."*

PĒRNAVAS APRIŅĶA NEDZIRDĪGO BIEDRĪBAI - 100

LNS muzeja brīvprātīgā darbiniece Līga Kotova un Regīna Rizika 10. maijā devās uz Igauniju, lai piedalītos Pērnavas apriņķa Nedzirdīgo biedrības (PKU) simtgades svinībās. Vizītes laikā viņas iepazīnās ar biedrības vēsturi un darbību.

Pērnavas Kurlmēmo biedrība ar nosaukumu "Vaata" (latviski – "Skaties") tika dibināta 1925. gada 22. februārī. Par pirmo priekšsēdētāju kļuva Teniss Lāss, un simts gadu laikā biedrību ir vadījuši 14 priekšsēdētāji. Laika gaitā biedrība ir darbojusies 16 dažādās vietās, kur pulcējās nedzirdīgie. 1976. gadā tika atklāta Pērnavas nedzirdīgo uzņēmuma ēka Lubja ielā 48a, kur telpas ieguva arī Pērnavas apriņķa Nedzirdīgo biedrība un klubs. Šobrīd šī ēka pieder uzņēmumam, kas telpas izīrē. Pašlaik biedrībā ir 78 biedri, no kuriem lielākā daļa ir vecāka gadagājuma cilvēki, bet jauniešu skaits samazinās. Katru ceturtdienu nedzirdīgie sanāk biedrības telpās Lubja 48a, kur pieejami arī trīs igauņu zīmju valodas tulki. Biedrībā tiek organizētas apmācības, lekcijas un tikšanās ar dažādiem interesantiem cilvēkiem. Tiek svinēti Meteņi, Lieldienas, Jāņi, Starptautiskā Nedzirdīgo diena, Svētās Katrīnas diena un Ziemassvētki. Katru gadu tiek rīkotas ekskursijas Igaunijā, Latvijā un Lietuvā.

Biedrībā darbojas arī talantīgi mākslinieki, un šogad tiek atzīmēta Pērnavas Nedzirdīgo pantomīmas trupas 55. gadadiena. Ir izveidojusies laba sadarbība ar Pērnavas pilsētas pārvaldi, Pērnavas apriņķa Invalīdu organizāciju, Igaunijas Nedzirdīgo biedrību un uzņēmumiem. Pirmo reizi tika publicēta grāmata "Pērnavas apriņķa Nedzirdīgo biedrības vēsture 1925–2025", kas palīdz saglabāt atmiņas un vēstures liecības par Pērnavas nedzirdīgo cilvēku kopienu. Svētku programma sākās ar ierašanos

Karja ielā – vietā, kur pirms 100 gadiem tika dibināta Pērnavas Kurlmēmo biedrība "Vaata". Vēlāk apmeklētāji devās uz pašreizējo nedzirdīgo klubu, kur bija sarīkota neliela izstāde ar fotoalbumiem, veciem biroja piederumiem, arhīva dokumentiem, filmām un kamerām. Starp interesantākajiem eksponātiem bija arī Pērnavas Nedzirdīgo biedrības "Vaata" oriģinālā nozīmīte. Viena šāda nozīmīte atrodas arī Latvijas Nedzirdīgo muzejā.

Saglabājusies arī cita vērtīga relikvija – 1930. gadā Rīgas Nedzirdīgo biedrības dāvinātais koka ģerbonis biedrības "Vaata" piecu gadu jubilejā, kas joprojām tiek rūpīgi glabāts.

Jubilejas pasākums norisinājās Pērnavas Sociālajā centrā. To atklāja biedrības valdes priekšsēdētājs Andrus Sīgs, kurš vada biedrību jau 25 gadus. Viņš pasniedza vēstures grāmatas un pateicības rakstus visiem, kas aktīvi piedalījušies biedrības darbā un atbalstījuši biedru intereses un labklājību. Pasākumā piedalījās 80 viesu no Tallinas, Tartu, Sāremā, Somijas un Latvijas. Starp viņiem bija arī Pērnavas pilsētas pašvaldības mēra vietnieks Rīdo Villups, Pērnavas sociālās labklājības departamenta pārstāvji, Igaunijas Nedzirdīgo asociācijas prezidente Sirle Papa, kā arī pārstāvji no Igaunijas Nedzirdīgo biedrības, Nedzirdīgo sporta biedrības "Eero".

Simtgades svinību programmā bija iekļauta arī pantomīmas trupas izrāde, viesu apsveikumi, kopbildes, svētku vakariņas un 10 kilogramus smaga torte ar biedrības logotipu.

6. maijā biedri devās pastaigā gar jūras krastu un iepazīna akmeņu veidus un īpašības.

11. maijā sirsnīgi tika atzīmēta Mātes diena, veltot labus vārdus un sveicienus māmiņām, kā arī ar pateicību un mīlestību pieminot savas mātes.

13. maijā biedri pie jūras ar pašu salasītiem akmeņiem un krāsām radīja mazus mākslas darbus.

19. maijā biedri sirsnīgi ar vēlējumiem sveica Latvijas Nedzirdīgo savienību 105. jubilejā.

27. maijā biedri pina pīnes, kas ir radoša nodarbe ar praktisku, izglītojošu un kultūras vērtību.

11. jūnijā notika radoša kulinārijas nodarbība, kur tika gatavota garda rabarberu kūka.

13. jūnijā notika radošā darbnīca, kuras laikā tapa vasaras ziedi no olu kastītēm.

17. jūnijā biedri radoši gatavojās Līgo svētkiem, veidojot skaistus rāmišus ar vasaras dabas motīviem, lai kopīgi varētu svinēt svētkus.

LNS Latgales RB

Rēzeknes grupas aktivitātes

Aprīļa beigās Rēzeknes grupas biedri viesojās Rēzeknes pensionātā, lai satiktu bijušo zīmju valodas tulci Regīnu Mizeri.

8. maijā Rēzeknes grupas birojs pirmo reizi rīkoja novusa sacensības, kurās bez Rēzeknes grupas biedriem piedalījās arī **Līvānu un Preiļu grupas** biedri.

17. maijā notika ekskursija uz Cēsīm un Siguldu, kurā piedalījās Rēzeknes un **Līvānu grupu** biedri.

Daugavpils grupas aktivitātes

Aprīlī Daugavpils grupā radošas nodarbības ietvaros tika gatavoti Lieldienu dekori, kā arī notika Lieldienu pasākums.

27. maijā Daugavpils grupā notika neliela prezentācija par pašvaldību vēlēšanām, lai iepazīstinātu biedrus ar balsošanas kārtību un partijām.

10. un 17. jūnijā notika interešu klubs "Neziņīši!" Biedri pārbaudīja zināšanas par Līgo svētkiem, atbildot uz jautājumiem par vasaras saulgriežu skaistākajām tradīcijām, ticējumiem un vēsturi. Bija prezentācija par jāņuzāles vainagiem un to brīnumainajām spējām.

19. jūnijā biedri sanāca, lai ielīgotu vasaras saulgriežus.

185 GADI KOPĀ: SKOLAS ABSOLVENTU SALIDOJUMS - SIRSNIĢS ATKALREDZĒŠANĀS MIRKLIS

23. maijā Rīgas Ēbelmuižas pamatskolā notika īpašs notikums – absolventu salidojums, kas šoreiz bija sevišķi nozīmīgs, jo skola šogad svin 185 gadu jubileju. Skolas ievērojamā vēsture ir bagāta ar tradīcijām, vērtībām un cilvēkiem. Lai gan skolas nosaukums vairākkārt mainīts, tā vienmēr ir bijusi mājas un zināšanu avots nedzirdīgiem bērniem. Skola lepojas, ka izglītības iestādē vienmēr strādājuši arī nedzirdīgi skolotāji, kas ar savu piemēru iedvesmojuši un apliecinājuši, ka viss ir iespējams.

Salidojumu ar sirsniņu un eleganci vadīja skolotāja Lilita Gedroviča un absolvents Varis Salmiņš, kuri lieliski sastrādājās, radot viesmīlīgu un mājīgu atmosfēru. Svinīgajā daļā uzrunu teica skolas direktore Kristiāna Pauniņa, akcentējot skolas ilgo un bagāto pastāvēšanas ceļu, kā arī tās nozīmīgo lomu nedzirdīgo bērnu izglītošanā. Viņa izteica pateicību visiem, kas ar darbu, sirdi un ieguldījumu veidojuši skolas šodien un nākotni.

Salidojuma laikā ar pateicību un cieņu tika izcelti skolotāji un absolventi, kas turpina nest skolas vārdu plašajā pasaulē. Īpaša atzinība tika veltīta arī skolas sportistiem, kas apliecina, ka arī nelielā skolā iespējams sasniegt lielus mērķus. Atzinību un pateicību nedzirdīgajiem sportistiem izteica arī skolas ilggadējais sporta skolotājs Jevgeņijs Vladimirs Puhovs.

Salidojums izvērtās par emocionālu atmiņu ceļojumu fotomirkļos, iespēju kavēties pagātnes stāstos, satikt skolotājus, klasesbiedrus un draugus, dalīties sirsnīgās sarunās un kopīgā priekā par skolu. Noslēgumā arī skolas absolventi teica pateicības vārdus skolai un bijušajiem skolotājiem. Īpaši aizkustinošs bija skolas absolventes Dzintras Intsones atmiņu stāsts, kas

jāva apjaust, cik ļoti mūsdienās ir mainījusies skolas ikdiena.

Pārsteigums bija skolotājas Ivetas Krazes melodeklamācija "Lido Tu". Pasākuma noslēgumā visus vienoja kopīga dziesma – Jāņa Paukštello un Raimonda Paula "Cielaviņa". Dziesmas vārdi rada vienotības un kopības sajūtu, paužot mīlestību un piederību Latvijai – tās dabai, novadiem un

cilvēkiem. Atspoguļojot dziesmas vārdus, skolas salidojums bija iespēja atkal būt kopā.

Skola izsaka sirsniņu pateicību visiem, kas piedalījās salidojumā, skolas komandai par ieguldīto darbu pasākuma organizēšanā, kā arī "Rītausmas" deju kolektīvam par krāšņo priekšnesumu. Uz tikšanos nākamajā salidojumā! •

Vakara vadītāji – Lilita Gedroviča un Varis Salmiņš.

Teksts: Baiba Bicēna

Foto: Rūtas Mežavilkas personiskais arhīvs

Teksts: Līga Kotova
Foto: LNS arhīvs

CILVĒKUS AR DZIRDES TRAUČĒJUMIEM RĪGAS DOMĒ ATKĀRTOTI PĀRSTĀVĒS RŪTA MEŽAVILKA

Rūta Mežavilka ir vārdzirdīga kopš zīdaiņa vecuma, taču viņa agri iemācījās lasīt no lūpām un runāt. Apmeklēja nodarbības pie logopēda toreizējā 5. bērnu poliklīnikā, kur bija lielisks surdopedagoģiskais kabinets. Viņa mācījās Rīgas 3. vidusskolā klasē ar 43 skolēniem, Jaņa Rozentāla mākslas vidusskolā un Latvijas Mākslas akadēmijā. Rūta ir sarakstījusi vairākas dzejoļu grāmatas, lugas un vienu romānu, veidojusi arī vairākas animācijas filmas, piemēram, "Vai Rīga jau gatava?"

Rūta jau vairāk nekā desmit gadus ir Latvijas Vārdzirdīgo atbalsta asociācijas "Sadzirdi.lv" biedre un piecus gadus – valdes locekle. Par vārdzirdības sagādātajām problēmām un to risināšanu viņai ir raksti blogā "Izvēle dzirdēt".

Rīgas domē Rūta no partijas "Progresīvie" ievēlēta otro reizi. No 2020. līdz 2025. gadam viņa darbojās divās komitejās – Sociālo jautājumu komitejā un Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas komitejā.

Rūta dalās ar informāciju par sociālās jomas darbiem, kuros viņa personīgi ir piedalījusies

Sociālais budžets sasniedza 10 procentus no kopējā pilsētas budžeta, kas jāva paaugstināt algas sociālajiem darbiniekiem. Diemžēl šobrīd inflācija šo algu paaugstinājumu ir atkal "noēdusi", un būs jādomā, kā atalgojumu atkal paaugstināt. Ieviesām jaunus pakalpojumus, kas palīdzēja vecākiem atgriezties darbā, īpaši ģimenēm ar bērniem, kas prasa īpašu aprūpi.

Veidojot sociālos pakalpojumus, balstāmies uz sadarbību ar nevalstiskajām organizācijām – tādām kā "Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi", Latvijas Samariešu apvienība un arī Latvijas Nedzirdīgo savienība. Priedaines ielā 11, konsultējoties ar "Kustību par neatkarīgu dzīvi", uzbūvēta jauna grupu māja, kur ir 16 vietas pilngadīgiem jauniešiem ar smagiem garīga rakstura traucējumiem. Vēl 20 vietas paredzētas dienas aprūpes centrā. Ir profesionāls atbalsta personāls. Sākts darbs pie jauna analogiska pakalpojumu centra Spilves ielā, ko ir paredzēts pabeigt līdz 2029. gada beigām. Dienas aprūpes centra un grupu dzīvokļa pakalpojumu apmaksā no Rīgas budžeta līdzekļiem, neizvērtējot personas (ģimenes) ienākumus un materiālo stāvokli.

Uzlabojām vides piekļūstamību pašvaldības sociālās aprūpes iestādēs, lai klienti, kas ir ratiņkrēslā, arī varētu iziet ārā. Ieviesām sociālās rehabilitācijas programmu "Mājoklis vispirms", kas palīdz cilvēkiem bez noteiktas dzīvesvietas atgriezties sabiedrībā.

Vides jomā paveikts daudz – iestādīti jauni koki, izveidotas dabiskās pļavas, paplašinātas zaļās zonas un nobloķēta atkritumu dedzinātavas iecere pie Rīgas. Tāpat sakārtots pašvaldības uzņēmums "Rīgas meži", atjaunota tā peļņa un sākta sociāli atbildīgu projektu īstenošana. Virzīta pagrabos izbūvējamu patvertņu programma un uzlabota sociālā pieejamība – atjaunots nakts sabiedriskais transports, sniegta ikdienas palīdzība iedzīvotājiem, nosargāta sākumskola "Valodiņa".

Jaunajā sasaukumā prioritāte būs vides piekļūstamības uzlabošana, kā arī izpratnes veicināšana par bērnu ar dzirdes traucējumiem vajadzībām pilsētas skolās. •

LAIMONIM VEIDEMANIM APRITĒTU 95 GADI

Laimonis Veidemanis, dzimis 1930. gada 17. jūnijā, bija izcils jūrnieks, traļmeistars un buru kuģu modeļu darinātājs no Rojas, kurš jūrā pavadīja vairāk nekā 43 gadus, neskatoties uz savu nedzirdību.

Laimonis piepildīja savu sapni un ieguva iespēju strādāt jūrā, pateicoties savam krusttēvam, zvejas kutera kapteinim Ernestam Krāsonam, kurš pārkāpa noteikumus un uzņēmās atbildību par Laimoni. Laimonis, augot pie jūras, ne tikai piedalījās zvejā, bet arī veidoja tīklus, kuros bieži tika vilkti lielie lomi. Laimonis kļuva par traļmeistaru, taisīja murdus un stāvvadus. Kad ziemas ledus liedza doties zvejā, Laimonis pievērsās buru kuģu modeļu veidošanai. Laimonim bija ārkārtīgi smalkas rokas, kas spējīgas izgatavot un savienot vissmalkākās lietas. Katrs viņa burinieks ir amatniecības meistardarbs. Sasniedzis pensijas gadus, viņš aktīvi pievērsās modeļu veidošanai, un viņa darbi ieguva atzinību gan vietējo, gan ārzemju tūristu vidū – tie tika apbrīnoti visā pasaulē. Muzeja atsauksmju grāmata no 1989. gada glabā sirsnīgus un labus vārdus par viņa veikumu. 2010. gadā Laimonis pat tikās ar bijušo Latvijas Valsts prezidenti Vairu Vīķi-Freibergu. Pēc Laimoņa nāves 2012. gadā viņa kuģu modeļus mantoja mazmeita Laura Kļaviņa (šobrīd Ventspils novada Usmas bibliotēkas vadītāja), kura parūpējās par to pieejamību plašākai sabiedrībai. Kuģi bija apskatāmi Saulkrastos un Limbažos. Rojas jūras zvejniecības muzejam ir uzdāvināti divi burinieku modeļi un viens laivas modelis, kas ir daļa no pastāvīgās ekspozīcijas. Arī LNS muzejā stāv daži dāvētie burinieku modeļi no Laimoņa kolekcijas. Rojas "burinieku vīrs" atstājis aiz sevis ne tikai modeļus, bet arī iedvesmu nākamajām paaudzēm. •

SVEICAM JŪLIJA UN AUGUSTA JUBILĀRUS!

Vasara ir plaukumā! Tā ir iespēja apstāties, atvilkt elpu, izbaudīt siltumu, gaismu un būt tuvāk dabai. Arī mēs, "Kopsolī" komanda, dodamies nelielā atvaļinājumā, lai smeltos jaunas idejas un iedvesmu. Pie jums, mūsu lasītājiem, atgriezīsimies jau augustā – ar jauniem stāstiem, rakstiem un iecerēm.

Šajā laikā īpaši sirsnīgi sveicam visus jūlijā un augustā dzimušos! Lai dzimšanas diena ir gaišs pieturas punkts vasaras vidū – ar sirsnīgiem novēlējumiem, prieka mirkļiem un mīļu cilvēku klātbūtni.

Vēlam jums stipru veselību, sirsnību, labas domas un daudz saules gan ārā, gan sirdī. Lai jūlijs ir piedzīvojumiem bagāts, bet augusts – jaunu ieceru sākums. Uz drīzu tikšanos!

RĪGAS BIEDRĪBĀ

03.07. JEĻENA SMIRNOVA
04.07. LAIMONIS ZIRNĪTIS
07.07. GUNTA BIRNĪTE
07.07. TATJANA VASIĻJEVA
10.07. JURIS ZAKUTAJEVS
13.07. VIKTORIJA KILDYSH
14.07. ZINTIS FELKERS
14.07. JURIS SALINIEKS
21.07. OĻEGS OSETRVS
22.07. VIKTORS BABIŠKO
23.07. ALEKSANDRINA EKŠTEINE
24.07. VALENTĪNA BERKULE
27.07. ZANE BAIKOVA
30.07. ULDIS OZOLS
31.07. ALEKSEJS VINOGRADOVS
31.07. INDRA FELDMANE
31.07. INTA DAMBERGA
01.08. JEKATERINA KUTKOVA
07.08. RIMMA ŠMITE
07.08. IRINA KRISTOFOROVA
08.08. DACE MIKSĪTE
10.08. ALVIS JANVIČS
11.08. ILONA PALĪCE
12.08. LIENĪTE MEIKŠA
13.08. ALEKSEJS KUZMIČOVŠ
14.08. SERGEJS SILMANOVIČS
16.08. IVETA ZĒMELE

18.08. SERGEJS FREIMANIS
21.08. MĀRIS ATRUŠKIEVIČS
21.08. VINETA MILJONE
29.08. VJAČESLAVS LOMINSKIS
29.08. LILITA JANŠEVSKA
31.08. AĻONA UDOVENKO
31.08. RITA IGAUNE
31.08. EDMUNDS LENCIS

LATGALES BIEDRĪBĀ

05.07. NATĀLIJA LEITĀNE
17.07. REGĪNA ANSPOKA
20.08. OKSANA STAPKEVIČA
26.08. ANDRIS FOMINS
27.08. MIHAILS DERGAČEVŠ

KURZEMES BIEDRĪBĀ

10.07. VILHELMĪNE VICINSKA
02.08. AGNESE KAIRE
21.08. JĀNIS JŪRVALDIS
ANDREJENKO
24.08. VALDIS OŠENBERGS

VIDZEMES BIEDRĪBĀ

10.07. INESE MEDNE
20.07. ANDIS BISENIEKS
20.07. LĪGA LANDRĀTE

LĪDZJŪTĪBAS

*Es izgāju no istabas
Zelta zvaigznes skatīties:
Zelta zvaigzne noskanēja,
Pie Dieviņa aiziedama.*

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Mārai Kārklīnai, mīļo māmiņu aizsaulē aizvadot.

LNS Kurzemes RB Kuldīgas grupa

***

*Cilvēka mūžs ir līdzīgs koklei,
Pārtrūkst stīga un viss ir kluss.
(Ā. Elksne)*

Izsakām līdzjūtību Agrim Vazdiķim un piederīgajiem, māmiņu mūžībā pavadot.

LNS Kurzemes RB
Liepājas grupas biedri

***

*Es neaizeju pa visam,
Es tikai paslēpjos-
Tai egles skujā,
Kura ziemas saulgriežos
Kopā mūs sauca.
Es palieku akmenī,
Saulē un vējā,
Savā dzimtajā zemē, pasaulē.
(K. Apškrūma)*

Janīna Lukina

(20.07.1946.–16.05.2025.)

Rita Zeņķe

(07.08.1930.–13.05.2025.)

Imants Roberts Zunda

(18.11.1934.–10.06.2025.)

Aina Anna Rubene

(29.10.1946.–23.06.2025.)

Izsakām līdzjūtību tuviniekiem.

LNS Rīgas reģionālā biedrība

Adrese: Elvīras iela 19 k-2, Rīga, LV-1083
E-pasts: kopsoli@lns.lv
Tālr.: 28475237

Redaktore: **Laura Zeltiņa**
Maketētājs: **Kristaps Legzdīnš**